

کیفیت سود و وضعیت مالی شرکت ها

دکتر غلامرضا کردستانی

دانشیار گروه حسابداری دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره) قزوین، ایران

gkordestani@yahoo.com

رشید تاتلی

کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، ایران

r_tatli313@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۷/۲۹ ، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۱۲/۱۴

چکیده

در این مطالعه کیفیت سود در سه سطح درماندگی، ورشکستگی و سلامت مالی شرکت ها مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. طبقه بندی وضعیت مالی شرکت ها، بر اساس مدل تعدیل شده آلتمن و کیفیت سود نیز با استفاده از چهار ویژگی کیفی سود شامل: کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی و یکنواختی سود اندازه گیری شده است. بازه اصلی تحقیق از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ و تعداد نمونه های تحقیق ۱۱۰ شرکت با ۱۳۳۰ مشاهده در سه گروه ورشکسته، درمانده و سالم می باشد. برای بررسی اختلاف میانگین های سه جامعه از روش ناپارامتری تحلیل واریانس، استفاده شده است. یافته های تحقیق نشان می دهد که بین میانگین هر دو ویژگی پایداری و یکنواختی سود در سه گروه ورشکسته، درمانده و سالم تفاوت معنی داری وجود دارد. اما اختلاف معناداری بین میانگین کیفیت اقلام تعهدی و قابلیت پیش بینی سود در سه گروه وجود ندارد.

همچنین شرکت های ورشکسته دارای پایین ترین سطح کیفیت سود و شرکت های سالم دارای بالاترین سطح کیفیت سود هستند. شرکت های درمانده مالی و ورشکسته نیز بیشتر از شرکت های سالم، سود خود را دستکاری کرده اند.

واژه های کلیدی: کیفیت سود، سطوح وضعیت مالی، بازار بورس اوراق بهادار تهران

۱- مقدمه

امروزه با وجود محدودیت هایی که در مورد سود گزارش شده حسابداری وجود دارد، سرمایه گذاران کیفیت سود را همچنان شاخص بهتری برای نحوه تخصیص منابع خود می دانند [۳]. کیفیت سود یکی از ویژگی های مهم گزارش های مالی است که تخصیص کارآمد منابع را تحت تاثیر قرار می دهد. زیرا سود به عنوان ورودی اصلی مدل های ارزیابی سرمایه گذاران و تحلیلگران، به شمار می رود [۱۷].

یکی از روش هایی که مدیران شرکت های درمانده مالی و ورشکسته ممکن است برای مخفی کردن عملکرد ضعیف خود به قصد کسب فرصت و به تاخیر انداختن ورشکستگی از آن استفاده کنند، دستکاری افزایشی سود حسابداری است. این کار باعث کاهش قابلیت اتکای سود شرکت های مذکور می گردد. کاهش کیفیت سود موجب می شود که استفاده کنندگان برداشت های نادرستی از سود حسابداری داشته باشند و در نهایت، باعث اتخاذ تصمیم های اشتباه آنان می گردد [۷].

در چند دهه اخیر، بررسی وضعیت مالی شرکت های درمانده و ورشکسته، در الویت تحقیق قرار گرفته است. پژوهش های انجام شده در ارتباط با کیفیت سود این نوع شرکت ها، هم در ایران و هم در سطح جهان کم بوده و نتایج آنها متناقض است. با این حال، برخی از پژوهشگران خارجی دریافته اند که مدیران شرکت های درمانده مالی و ورشکسته، انگیزه های بیشتری برای مدیریت سود دارند و کیفیت سود در این گونه شرکت ها ضعیف است [۵ و ۷].

بر این اساس هدف این تحقیق، بررسی کیفیت سود در شرکت های درمانده مالی، ورشکسته و سالم عضو بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

۲- کیفیت سود و وضعیت مالی شرکت

واژه ای که اغلب برای کارایی اندازه گیری سود استفاده می شود، کیفیت سود است. کیفیت سود برای استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری، سیاستگذاران و پژوهشگران به عنوان یک محصول برتر اطلاعاتی صورت های مالی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است [۱۵].

کیفیت سود مفهومی چند بعدی است و در تعریف آن نظری یکسان وجود ندارد. با این حال پژوهشگران متعددی تعاریفی از کیفیت سود ارائه کرده اند که در ادامه به اختصار بیان می شوند:

کیفیت سود را می توان به توانایی سود گزارش شده برای انعکاس سود واقعی شرکت و همچنین سودمندی سود گزارش شده جهت پیش بینی سود آتی تعریف کرد. کیفیت سود به ثبات، تداوم، و عدم نوسان پذیری سود گزارش شده اشاره دارد [۱۴].

به عقیده اسلون (۱۹۹۶)، حجم اقلام تعهدی موجود در سود، یک شاخص خوب برای ارزیابی کیفیت سود است [۱۳].

از نظر لو (۲۰۰۸)، سود با کیفیت، سودی است که روش ها و برآوردهای حسابداری مورد استفاده در ایجاد آن، عاری از تعصب و طرفداری باشند [۲ و ۲۰].

از دیدگاه لانگ و یتمن (۲۰۰۳)، کیفیت سود عبارت است از مدیریت کمتر سود و شناسایی به موقع زیان [۸].

به عقیده شیپر و وین سنت (۲۰۰۳)، کیفیت سود اندازه ای از گزارش صادقانه سود، برای نشان دادن سود هیكسیان می باشد. که شامل تغییر در خالص دارایی های اقتصادی به غیر از معاملات با مالکان است [۱۴].

از دیدگاه ثقفی و کردستانی (۱۳۸۳)، سودی با کیفیت است که از پایداری بیشتری برخوردار باشد [۴].

از نظر فرانسیس و همکاران (۲۰۰۴)، کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی سود، یکنواختی سود، مربوط بودن سود به ارزش سهام، به موقع بودن و محافظه کارانه بودن سود، مهمترین معیارهای ارزیابی کیفیت سود به شمار می روند. چهار ویژگی اول مبتنی بر اطلاعات حسابداری و سه ویژگی دیگر مبتنی بر اطلاعات بازار هستند [۱۸ و ۱۹].

شرکت های با کیفیت سود ضعیف، هزینه سرمایه بالاتری دارند (فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۴) و شرکت هایی که تجربه ارائه مجدد سود دارند، از لحاظ اقتصادی، واکنش منفی معنی داری نسبت به قیمت نشان می دهند (فروز و همکاران، ۱۹۹۱؛ پالمروز و همکاران، ۲۰۰۴) [۱۷ و ۱۸].

کیفیت سود ارتباط نزدیکی با مدیریت سود در ارزیابی سلامت مالی یک واحد تجاری دارد [۲۰]. کیفیت سود در سطوح مختلف وضعیت مالی شرکت ها می تواند متفاوت باشد. تحقیقات پیشین نشان داده است، مدیران شرکت هایی که دچار وخامت مالی هستند، انگیزه بیشتری برای مدیریت سود دارند [۱۹]. زمانی که مدیریت شرکت، اقدام به دستکاری سود می کند، کیفیت سود حسابداری کاهش می یابد. زیرا ارقام تعهدی افزایش یافته و سود بر جریان نقدی، فزونی می یابد و هرچه فاصله سود و جریان نقدی افزایش یابد، از کیفیت سود کاسته می شود [۴].

مدیریت سود زیاد می تواند کیفیت سود را کاهش دهد و اطلاعات دستکاری شده ممکن است به تصمیم گیری نادرست منجر شود. در حالی که، عدم وجود مدیریت سود، کیفیت سود را تضمین می کند. زیرا عواملی مانند بازار سرمایه و پاداش مدیریت، به کیفیت سود کمک می کنند [۱۷]. عواملی همچون میزان درماندگی مالی، رشد و توسعه و سطح بدهی های شرکت نیز می توانند بر کیفیت سود تاثیر گذار باشند [۸ و ۹].

۲-۱. کیفیت سود در شرکت های درمانده مالی و ورشکسته

وجود زمینه های مناسب برای دستکاری سود ناشی از تضاد منافع و همچنین پاره ای از محدودیت های ذاتی حسابداری از جمله نارسایی های موجود در فرآیند برآوردها و پیش بینی های آتی و امکان استفاده از روش های متعدد حسابداری بوده که باعث شده است سود واقعی شرکت ها از سود گزارش شده در صورت های مالی متفاوت باشد. بر طبق تحقیقات پیشین، این نوع انگیزه ها بیشتر در مدیران شرکت هایی که دچار درماندگی مالی و ورشکستگی هستند، وجود دارد [۷].

از نظر هایگینز (۲۰۰۷)، در حوزه مالی، یک شرکت زمانی درمانده مالی تلقی می گردد که در ایفای تعهدات به اعتبار دهندگان، دچار مشکل شود. بدهی های یک شرکت ممکن است برای تامین مالی عملیات آن استفاده شود، اما با این کار بیشتر در معرض خطر تجربه درماندگی مالی قرار می گیرد. بنابراین اگر درماندگی مالی شرکت بهبود نیابد، به ورشکستگی منجر می شود. ویتاگر (۱۹۹۹)، معتقد است که اکثر شرکت ها در نتیجه مدیریت ضعیف و درماندگی اقتصادی وارد وضعیت درماندگی مالی می شوند [۱۰].

مک کوین، ماچلر و هاپ وود (۱۹۹۱)، مدل MMH، را برای تقسیم شرکت های درمانده و غیر درمانده ارائه دادند. در این مدل شرکت هایی که سرمایه در گردش منفی جاری، زیان عملیاتی و زیان انباشته در سه سال قبل از ورشکستگی داشته باشند، در گروه درمانده مالی قرار می گیرند. آنها دریافتند که شرکت های درمانده و غیر درمانده، تکنیک های مدیریت سود و کیفیت سود متفاوتی دارند. از سوی دیگر آلمن (۲۰۰۶)، یک مدل امتیاز در بازارهای نوظهور (EMS-Score)، نسبت به شرکت های گروه به عنوان ورشکسته و غیر ورشکسته، مفهومی متفاوت از مدل MMH، را توسعه داد که می توان تا حدی روش های کیفیت سود شرکت های ورشکسته و غیر ورشکسته را مشخص کرد [۱۹].

لی و همکاران (۲۰۱۳)، از دو مدل فوق برای طبقه بندی کردن شرکت ها به درمانده مالی، ورشکسته و غیر ورشکسته و در تحلیل کیفیت سود نیز از چهار ویژگی کیفی سود شامل کیفیت ارقام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی سود و یکنواختی سود، استفاده کردند. یافته های آنها نشان می دهد که سطوح کیفیت سود با سطوح وضعیت مالی شرکت ها موازی است. شرکت های ورشکسته و درمانده دارای کمترین کیفیت سود اندازه گیری شده به وسیله هر یک از چهار ویژگی سود، و شرکت های سالم دارای بالاترین سطوح کیفیت سود هستند. همچنین دریافتند که کیفیت سود در طول دوره مورد مطالعه کاهش یافته است. بدین معنی که تعداد شرکت های ورشکسته با پایین ترین کیفیت سود، افزایش یافته و تعداد شرکت های سالم با بالاترین کیفیت سود، کاهش یافته است [۱۹].

سوئی (۱۹۹۴)، دریافت که شرکت های درمانده، قبل از درماندگی مالی دست به گزینش های حسابداری بیشتری روی درآمدها می زنند. همچنین لاجیلی و زگال (۲۰۱۰)، به این نتیجه رسیدند که شرکت های دارای بحران مالی، شاخص های سلامت مالی و تجاری پایین تری دارند [۶].

دجو و دیچیو (۲۰۰۲)، دریافتند که کیفیت سود در شرکت های کوچک، ضعیف است. این نوع شرکت ها زیان بیشتر، نوسانات فروش و جریان نقدی زیاد و چرخه عملیاتی طولانی تری دارند [۱۷].

دستگیر و همکاران [۷]، کیفیت سود را در شرکت های درمانده مالی عضو بورس اوراق بهادار تهران بررسی نمودند. نتایج آنها نشان می دهد که میزان محافظه کاری

مشروط در شرکت های درمانده بیشتر از شرکت های غیر درمانده است؛ و در نتیجه، از این لحاظ کیفیت سود در شرکت های درمانده بالاتر از شرکت های غیر درمانده است. لازم به ذکر است که در این تحقیق درمانده مالی به جای ورشکستگی استفاده شده است. خواجهوی و همکاران [۶]، کیفیت گزارشگری مالی شرکت های درمانده و غیردرمانده عضو بورس اوراق بهادار تهران، را با استفاده از مدل بارث و همکاران (۲۰۰۱)، مورد مطالعه قرار دادند و دریافتند که کیفیت گزارشگری مالی شرکت های غیردرمانده، پایین تر و از پایداری کمتری برخوردار است. همچنین عنوان می کنند که شرکت های غیردرمانده یا دستکاری سود می کنند، و یا شرایط نامساعد اقتصادی در کشور، پیش بینی جریان های نقد آتی آن ها را با مشکل مواجه کرده است.

۲-۲. کیفیت سود در شرکت های سالم

در مرحله سلامت مالی، شرکت توانایی بازپرداخت بدهی خود را دارد و سودآوری آن نیز در سطح بالایی است که به چنین شرکتی، سالم اطلاق می شود [۱۰]. اختیار عمل مدیران در استفاده از اصول تحقق و تطابق، برآورد و پیش بینی از جمله عواملی است که کیفیت گزارشگری مالی به طور اعم و کیفیت سود را به طور اخص تحت تاثیر قرار می دهد. بنابراین کیفیت سود و گزارشگری مالی شرکت ها، از طریق فرآیند مدیریت سود تحت تاثیر اقدامات و صلاحدید مدیریت در جهت تغییر وضعیت مالی، می تواند متفاوت باشد [۶].

دجو و اسچورند (۲۰۰۴)، به این نتیجه رسیدند که شرکت هایی با وضعیت مالی مناسب، کیفیت سود بالای دارند و کیفیت بالای سود نیز، منعکس کننده دقت عملکرد جاری شرکت است [۱۷].

برادران حسن زاده و همکاران [۲]، کیفیت سودآوری شرکت های عضو بورس تهران را در دو گروه صنایع شیمیایی و دارویی مورد بررسی قرار دادند و دریافتند که کیفیت سود در گروه صنایع دارویی در بلند مدت، بیشتر از کوتاه مدت است. اما گروه صنایع شیمیایی هم در بلند مدت و هم در کوتاه مدت دارای کیفیت سود بالا هستند.

نوروش و حسینی [۱۲]، به بررسی رابطه بین کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به موقع بودن) و مدیریت سود شرکت های عضو بورس تهران پرداختند. یافته های این تحقیق حاکی از آن

است که بین کیفیت افشای شرکتی و به موقع بودن افشای شرکتی با مدیریت سود رابطه منفی معناداری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش کیفیت افشای شرکتی، مدیریت سود کاهش می یابد.

۳- فرضیه های تحقیق

به دلیل به کارگیری مبنای تعهدی در محاسبه رقم سود حسابداری و امکان دستکاری آن توسط مدیران، دیدگاه استفاده کنندگان درباره سود، علاوه بر کمیت، به کیفیت و عوامل موثر بر آن از جمله چرخه عملیاتی، اندازه شرکت، فراوانی در گزارش زیان، رشد شرکت، نوسان فروش، جریان نقدی، و درماندگی مالی شرکت؛ سوق یافته است [۹].

شرکت های درمانده مالی و ورشکسته، ممکن است اطلاعات مالی خود را برای مخفی نمودن و یا به تعویق انداختن بحران مالی، دستکاری کنند. مطالعات پیشین نشان داده است که مدیران شرکت های درمانده مالی و ورشکسته، انگیزه های بیشتری برای مدیریت سود دارند [۵ و ۷]. بنابراین، احتمال دستکاری سود و به دنبال آن کاهش کیفیت سود، در شرکت هایی که دچار درماندگی مالی و ورشکستگی هستند؛ وجود دارد.

مطالعه کیفیت سود و نتیجه گیری بر اساس گروه های شرکت، بهتر می تواند بر تصمیم گیری استفاده کنندگان اطلاعات مالی، تاثیرگذار باشد. بر این اساس تحقیق حاضر با طبقه بندی کردن شرکت ها به ورشکسته، درمانده مالی و سالم، سعی دارد پاسخی متقاعد کننده برای این پرسش ها بیابد:

آیا کیفیت سود در شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم متفاوت است؟ آیا کیفیت سود در شرکت های سالم بالاتر از شرکت های ورشکسته و درمانده است؟ معیارهای کیفیت سود در هر یک از گروه های ورشکسته، درمانده و سالم در چه سطحی قرار دارند؟

برای دستیابی به اهداف تحقیق، چهار فرضیه به صورت زیر تدوین شده است:

فرضیه اول: بین میانگین کیفیت اقلام تعهدی، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین میانگین پایداری سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین میانگین قابلیت پیش بینی سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم: بین میانگین یکنواختی سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد.

۴- روش تحقیق

این تحقیق از نظر ماهیت همبستگی و از نظر هدف کاربردی است و نتایج آزمون فرضیه ها بر اساس نسخه ناپارامتری آنالیز واریانس، تحلیل شده است.

۴-۱. جامعه آماری و ویژگی های نمونه تحقیق

بازه اصلی این تحقیق سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ می باشد. برای برآورد مدل ها در سطح هر شرکت به صورت چرخشی پنج ساله، اطلاعات سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۱ نیز گردآوری شده است. جامعه مورد بررسی تعداد ۱۱۰ شرکت بوده که ویژگی های زیر را به خود اختصاص داده اند:

۱ - شرکت های نمونه، نوع فعالیت شان تولیدی بوده و قبل از سال ۱۳۸۱ در بورس

اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشند و اطلاعات مورد نیاز آنها حداقل ۷ سال متوالی طی بازه زمانی تحقیق در دسترس باشند.

۲ - شرکت های گروه ورشکسته، در محدوده ورشکستگی مدل تعدیل شده آلتمن،

قرار داشته باشند و در عین حال مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت ایران بوده و حداقل دو متغیر مدل آلتمن برای آنها منفی باشد.

۳ - شرکت های گروه درمانده مالی، در محدوده درماندگی مالی مدل تعدیل شده

آلتمن، قرار داشته باشند و در عین حال در سال مورد نظر، مشمول ماده ۱۴۱ نبوده و یک تا دو متغیر مدل آلتمن برای آنها منفی و مشابه صنعت ورشکسته نیز باشند.

۴ - شرکت های گروه سالم، در محدوده سلامت مالی مدل تعدیل شده آلتمن، قرار

داشته باشند و در عین حال، مشمول ماده ۱۴۱ نبوده و همه متغیرهای مدل آلتمن برای آنها مثبت و مشابه صنعت ورشکسته نیز باشند.

خلاصه مدل تعدیل شده آلتمن، متغیرها و محدوده های آن به شرح زیر است [۱۰].

$$\text{Adjusted-Z'-score} = 0.291X_1 + 2.458X_2 - 0.301X_3 - 0.079X_4 - 0.05X_5$$

X_1 = سرمایه در گردش به کل دارایی ها. X_2 = سود (زیان) انباشته به کل دارایی ها. X_3 = سود قبل از بهره و مالیات (سود و زیان عملیاتی) به کل دارایی ها. X_4 = ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به کل بدهی ها. X_5 = فروش خالص به کل دارایی ها.

جدول ۱ - محدوده های مدل تعدیل شده آلتمن

محدوده سلامت مالی	محدوده درماندگی مالی	محدوده ورشکستگی
$Z'\text{-score} \geq 0.3$	$-0.14 < Z'\text{-score} < 0.3$	$Z'\text{-score} \leq -0.14$

در جدول (۲)، تعداد نمونه ها بر اساس شرکت و سال - شرکت، ارائه شده است.

جدول ۲ - تعداد نمونه های تحقیق

نمونه	گروه ورشکسته	گروه درمانده مالی	گروه سالم	جمع
شرکت	۶۵	۴۳	۲۳	۱۳۱
سال - شرکت	۶۵۵	۴۰۵	۲۷۰	۱۳۳۰
با اعمال چرخشی ۵ ساله	۱۳۱	۸۱	۵۴	۲۶۶

۴-۲. سنجش متغیرهای کیفیت سود

برای ارزیابی کیفیت سود، رویکردهای متفاوتی وجود دارد. اما مهمترین معیارهای سنجش کیفیت سود، هفت ویژگی کیفی سود، شامل کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی سود، یکنواختی سود، مربوط بودن سود به ارزش سهام، به موقع بودن، و محافظه کارانه بودن سود، هستند [۱۸].

در این تحقیق، چهار ویژگی کیفی سود شامل کیفیت اقلام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی و یکنواختی سود برای هر شرکت به صورت چرخشی پنج ساله (t تا t-۴) اندازه گیری شده است. در ادامه، نحوه اندازه گیری این ویژگی های کیفی سود، تشریح می شود.

۴-۲-۱. کیفیت ارقام تعهدی: کیفیت ارقام تعهدی معیاری معکوس از کیفیت سود به شمار می رود. کیفیت ارقام تعهدی، مبتنی بر این دیدگاه است که هرچه سود به جریان نقدی نزدیکتر باشد، با کیفیت تر است [۱۹ و ۱۵]. دجو و دیچو (۲۰۰۲) کیفیت ارقام تعهدی را از طریق ارقام تعهدی سرمایه در گردش جریان نقد عملیاتی دوره گذشته، جاری و آتی به صورت زیر اندازه گیری کردند: [۱۹ و ۱۶].

مدل (۱)

$$TCA_{j,t} = b_0 + b_1 CashFlow_{j,t-1} + b_2 CashFlow_{j,t} + b_3 CashFlow_{j,t+1} + \varepsilon_{j,t} \quad [2]$$

$TCA_{j,t}$ = ارقام تعهدی جاری شرکت t سال t ، که به صورت زیر اندازه

گیری شده است: رابطه (۱):

$$TCA_{j,t} = \Delta CA_{j,t} - \Delta CL_{j,t} - \Delta Cash_{j,t} + \Delta STDEBT_{j,t} + \Delta TP_{j,t}$$

$\Delta CA_{j,t}$ = تغییرات دارایی های جاری شرکت t سال t نسبت به سال $t-1$

$\Delta CL_{j,t}$ = تغییرات بدهی های جاری شرکت t سال t نسبت به سال $t-1$

$\Delta Cash_{j,t}$ = تغییر در وجه نقد شرکت t سال t نسبت به سال $t-1$

$\Delta STDEBT_{j,t}$ = تغییرات بدهی های جاری غیر عملیاتی شرکت t سال t

نسبت به سال $t-1$ (حصه جاری تسهیلات دریافتی + سود سهام پیشنهادی و

پرداختی)

$\Delta TP_{j,t}$ = تغییر در مالیات پرداختی شرکت t سال t نسبت به سال $t-1$

$CashFlow_{j,t}$ = جریان نقد عملیاتی شرکت t سال t (به دلیل تفاوت

استاندارد حسابداری ۲ ایران با FASB.95، جریان های نقد عملیاتی به صورت

زیر تعدیل شده است:

جریان نقد عملیاتی طبق صورت جریان وجوه نقد + سود سهام پرداختی + جریان

نقدی مرتبط با بازده سرمایه گذاری ها و سود پرداختی بابت تامین مالی منهای

جریان نقد مرتبط با مالیات).

کیفیت ارقام تعهدی از انحراف معیار خطای برآوردی مدل (۱)، به صورت زیر به دست می

$$Accruals\ Quality_{j,t} = \sigma(\hat{\varepsilon}_{j,t}) \quad \text{رابطه (۲)} \quad \text{آید:}$$

مقدار زیاد (کم) آن، بیانگر کیفیت پایین (بالا) اقلام تعهدی و پایین (بالا) بودن کیفیت سود است [۱۹ و ۱۵].

۴-۲-۲. پایداری سود: پایداری به عنوان معیاری برای اندازه گیری کیفیت سود بر این فرض استوار است که سود پایدار تر از کیفیت بالاتری برخوردار است [۱۹ و ۱۵]. سودی که ناشی از فعالیت های غیر عادی و غیر مترقبه نباشد، پایدارتر است [۱۱]. کورمندی و لایپ (۱۹۸۷)، از رگرسیون سود جاری بر سود سال گذشته در سطح شرکت به منظور برآورد ضریب شیب پایداری سود به صورت زیر استفاده کردند [۱۵].

$$\text{مدل (۲)} \quad Earnings_{j,t} = \alpha_0 + \alpha_1 Earnings_{j,t-1} + V_{j,t} \quad [2]$$

$Earnings_{j,t}$ = سود عملیاتی شرکت t سال

$Earnings_{j,t-1}$ = سود عملیاتی شرکت $t-1$ سال

اگر ضریب متغیر توضیحی مدل پایداری سود (α_1)، نزدیک به یک و یا بزرگتر از یک باشد، بیانگر بالا بودن پایداری سود است و اگر نزدیک به صفر و یا کوچکتر از صفر باشد، دلالت بر ناپایداری سود دارد [۱۹ و ۱۵].

۴-۲-۳. قابلیت پیش بینی سود: قابلیت پیش بینی سود توانایی سود جاری برای پیش بینی سود آتی است [۱۱]. لایپ (۱۹۹۰) عنوان می کند که معیار اندازه گیری قابلیت پیش بینی سود در واریانس شوک های سود منعکس شده است. بدین معنی که با افزایش واریانس ها، قابلیت پیش بینی کاهش می یابد [۱۵]. فرانسیس و همکاران [۱۸]، از جذر واریانس خطای معادله پایداری سود (مدل ۲)، برای محاسبه قابلیت پیش بینی سود، استفاده کردند:

$$\text{رابطه (۳)} \quad predictability_{j,t} = \sqrt{\sigma^2 (v_{j,t})}$$

هرچه این مقدار بزرگتر باشد، قابلیت پیش بینی سود نیز پایین است. در نتیجه، کیفیت سود نیز در سطح پایینی قرار دارد [۱۹ و ۱۵].

۴-۲-۴. یکنواختی سود: یکنواختی سود نیز معیاری دیگر برای ارزیابی کیفیت سود است و معمولاً با برخی از معیارهای جریان های نقدی اندازه گیری می شود. این معیار با این فرض که سود هموار نشده و جریان نقدی مدیریت نشده، استفاده می شود. یکنواختی

کم سود بدان معنی است که مدیریت یک شرکت در شیوه های هموارسازی سود درگیر نیست [۱۹].

باون و همکاران (۲۰۰۳)، یکنواختی سود را از تقسیم انحراف معیار جریان های نقد عملیاتی بر انحراف معیار سود اندازه گیری کردند. این معیار مشابه معیارهای هانت و همکاران (۱۹۹۷)، لیوز و همکاران (۲۰۰۳)، بینکوس و راجگوپال (۲۰۰۲)، فرانسیس و همکاران (۲۰۰۴)، نیز می باشد [۱۵ و ۱۹].

$$\text{مدل (۳)} \quad \text{Smoothness}_{j,t} = \sigma \text{CashFlow}_{j,t} / \sigma \text{Earnings}_{j,t}$$

Earnings_{j,t}: سود عملیاتی شرکت j در سال t

CashFlow_{j,t}: جریان های نقد عملیاتی شرکت j در سال t (تعدیل شده بر

مبنای FASB 95)

نسبت بزرگتر از یک نشان می دهد که تغییر پذیری بیشتر در جریان نقد عملیاتی نسبت به تغییر پذیری سود، به معنی استفاده بیشتر از ارقام تعهدی برای هموارسازی سود است. لازم به ذکر است که تمام متغیرهای تحقیق با استفاده دارایی های اول دوره همگن شده اند. همچنین اطلاعات شرکت ها از صورت های مالی حسابرسی شده و نرم افزار ره آورد نوین استخراج و پس از تجزیه و تحلیل در صفحه گسترده اکسل، جهت آزمون فرضیه ها به نرم افزار SPSS,18 منتقل شده است.

۵- یافته های تحقیق

برای آزمون فرضیه های تحقیق از روش تحلیل واریانس یک طرفه^۱ استفاده شده است. تحلیل واریانس، رابطه بین یک متغیر وابسته و یک متغیر مستقل را مورد بررسی قرار می دهد. متغیرهای مستقل، متغیرهای کیفی (متغیرهای گروه بندی به نام فاکتور) و متغیر وابسته، از نوع کمی، هستند [۱].

تحلیل واریانس اندازه های مستقل، نیازمند سه شرط زیر است: نمونه های مستقل، جوامع نرمال و همگنی (یا تساوی) واریانس های جامعه. چنانچه هریک از شرط های مذکور برقرار باشد، وجود تفاوت معنادار بین گروه ها از طریق آماره F بررسی خواهد شد. اما

1- One-Way Analysis of Variance (ANOVA)

اگر فرض های فوق برقرار نباشند، از آماره کای دو (χ^2) روش ناپارامتری تحلیل واریانس، آزمون کروسکال-والیس^۲ استفاده می شود [۱].

بر این اساس ابتدا آزمون نرمال بودن (روش کلموگروف-اسمرینف) و همگنی واریانس داده های تحقیق (روش لون Levene) برای تعیین نوع آزمون تحلیل واریانس انجام می شود. جدول (۳)، نتایج آزمون نرمال بودن سه جامعه تحقیق را نشان می دهد.

جدول ۳ - نتایج آزمون کلموگروف-اسمرینف

گروه سالم		گروه درمانده		گروه ورشکسته		متغیرهای کیفیت سود
sig	آماره K-S	Sig	آماره K-S	sig	آماره K-S	
۰/۰۰۰	۱/۱۷۹	۰/۰۰۰	۰/۲۲۲	۰/۰۰۰	۰/۲۳۴	کیفیت اقلام تعهدی
۰/۲۰۰	۰/۰۷۰	۰/۲۰۰	۰/۰۷۰	۰/۰۰۷	۰/۰۹۳	پایداری سود
۰/۰۰۰	۰/۲۷۲	۰/۰۰۰	۰/۲۵۳	۰/۰۰۰	۰/۱۲۴	قابلیت پیش بینی سود
۰/۰۱۹	۰/۱۳۳	۰/۰۰۰	۰/۲۹۳	۰/۰۰۰	۰/۲۴۴	یکنواختی سود

از اطلاعات جدول (۳)، مشاهده می شود که سطح اهمیت آماره آزمون کلموگروف-اسمرینف برای همه متغیرهای به جز پایداری سود؛ کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین نمی توان نرمال بودن داده ها را پذیرفت.

در جدول (۴)، نتایج آزمون Levene ارائه شده است. این آزمون بررسی می کند که آیا واریانس های جامعه برای گروه ها، تفاوت معناداری با یکدیگر دارند یا خیر. فرض صفر می گوید واریانس های جامعه برابرند. اگر سطح اهمیت این آماره بزرگتر از ۰/۰۵ باشد، فرض صفر تایید می شود. همانطور که از اطلاعات جدول (۴) مشاهده می شود، واریانس داده های دو متغیر پایداری سود و قابلیت پیش بینی سود در سه جامعه مساوی اند و برای دو متغیر کیفیت اقلام تعهدی و یکنواختی سود برابر نیستند.

جدول ۴ - نتایج آزمون همگنی واریانس

نتیجه	در سطح کل نمونه ها				متغیرهای کیفیت سود
	sig	df2	df1	آماره Levene	
رد فرضیه	۰/۰۴۷	۲۶۳	۲	۳/۰۹۲	کیفیت اقلام تعهدی
تایید فرضیه	۰/۴۴۴	۲۶۳	۲	۰/۸۱۴	پایداری سود
تایید فرضیه	۰/۱۲۹	۲۶۳	۲	۲/۰۶۲	قابلیت پیش بینی سود
رد فرضیه	۰/۰۱۸	۲۶۳	۲	۴/۰۷۰	یکنواختی سود

با توجه به نتایج آزمون های انجام شده، شرط های لازم برای روش تحلیل واریانس یک طرفه، برقرار نشد. بنابراین برای آزمون فرضیه های تحقیق از روش ناپارامتری تحلیل واریانس یک طرفه (کروسکال-والیس)، استفاده شده است.

۵-۱. آزمون فرضیه اول

اولین فرضیه تحقیق بیان می کند که: بین میانگین کیفیت اقلام تعهدی، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد. همانطور که از اطلاعات جدول (۵)، مشاهده می شود، سطح اهمیت سه گروه در همه سال ها، بیشتر از ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که تفاوت معناداری بین میانگین کیفیت اقلام تعهدی، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، وجود ندارد. همچنین با توجه به میانگین کل سه گروه، کیفیت اقلام تعهدی شرکت های سالم، تقریباً بالاتر از شرکت های ورشکسته و درمانده مالی است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۵ - نتایج آزمون فرضیه اول

میانگین کیفیت اقلام تعهدی						
سال	ورشکسته	درمانده	سالم	کای دو ۲	سطح اهمیت	نتیجه
۱۳۸۵	۰/۱۱۴۴۵	۰/۰۸۲۶۰	۰/۰۶۲۷۱	۳/۷۷۰	۰/۱۵۲	رد فرضیه
۱۳۸۶	۰/۱۱۹۵۴	۰/۰۸۸۴۴	۰/۰۶۳۲۰	۰/۶۱۳	۰/۷۳۶	رد فرضیه
۱۳۸۷	۰/۰۶۹۱۹	۰/۰۷۴۶۸	۰/۰۵۵۰۹	۰/۱۶۸	۰/۹۲۰	رد فرضیه
۱۳۸۸	۰/۰۴۹۱۰	۰/۰۶۲۴۲	۰/۰۴۳۱۱	۱/۷۵۷	۰/۴۱۵	رد فرضیه
۱۳۸۹	۰/۰۴۴۱۲	۰/۰۸۸۱۵	۰/۰۴۸۳۱	۳/۷۳۲	۰/۱۵۵	رد فرضیه
کل	۰/۳۹۶۴۰	۰/۳۹۶۳۰	۰/۲۷۲۴۲	۲/۸۱۶	۰/۲۴۵	رد فرضیه

۵-۲. آزمون فرضیه دوم

دومین فرضیه تحقیق بیان می کند که: بین میانگین پایداری سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد. همانطور که از اطلاعات جدول (۶)، مشاهده می شود، سطح اهمیت در سال های ۱۳۸۵، ۱۳۸۸ و کل سال ها برای سه گروه نمونه، کمتر از ۰/۰۵ و برای سال های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۹ کمتر از ۰/۱۵ است. همچنین میانگین پایداری سود در مجموع سال ها برای گروه سالم ۴/۴۳۶ و برای گروه ورشکسته و درمانده به ترتیب ۱/۱۹۹ و ۱/۲۶۳ می باشد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که تفاوت معناداری بین میانگین پایداری سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، وجود دارد و پایداری سود شرکت های سالم، بیشتر از شرکت های ورشکسته و درمانده مالی است. بر این اساس، فرضیه دوم تایید می شود.

جدول ۶ - نتایج آزمون فرضیه دوم

میانگین پایداری سود						
سال	ورشکسته	درمانده	سالم	کای دو ۲	سطح اهمیت	نتیجه
۱۳۸۵	۰/۴۲۷۲۴	۰/۳۵۶۸۲	۰/۹۷۱۱۳	۶/۹۲۸	۰/۰۳۱	تایید
۱۳۸۶	۰/۱۶۷۲۷	۰/۲۹۹۹۹	۰/۶۹۸۲۰	۴/۲۹۱	۰/۱۱۷	رد
۱۳۸۷	۰/۳۳۸۳۴	۰/۲۸۹۵۷	۰/۶۷۵۶۰	۲/۷۳۹	۰/۲۵۴	رد
۱۳۸۸	۰/۰۷۷۸۶	۰/۲۸۲۶۰	۰/۷۳۱۹۴	۷/۷۶۶	۰/۰۲۱	تایید
۱۳۸۹	۰/۱۸۸۵۷	۰/۰۳۴۴۵	۱/۳۵۸۸	۳/۸۹۰	۰/۱۴۳	رد
کل	۱/۱۹۹۲۹	۱/۲۶۳۴۳	۴/۴۳۵۷۳	۲۱/۲۸۶	۰/۰۰۰	تایید

۳-۵. آزمون فرضیه سوم

سومین فرضیه تحقیق عنوان می کند که: بین میانگین قابلیت پیش بینی سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد. از اطلاعات جدول (۷)، مشاهده می شود، سطح اهمیت سه گروه در همه سال ها، بیشتر از ۰/۰۵ است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که تفاوت معناداری بین میانگین قابلیت پیش بینی سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، وجود ندارد و فرضیه سوم پذیرفته نمی شود.

جدول ۷ - نتایج آزمون فرضیه سوم

میانگین قابلیت پیش بینی سود						
سال	ورشکسته	درمانده	سالم	کای دو ۲	سطح	نتیجه
۱۳۸۵	۰/۰۸۰۶۵	۰/۰۶۶۵۵	۰/۰۷۳۲۹	۰/۴۸۲	۰/۷۸۶	رد
۱۳۸۶	۰/۰۷۲۳۷	۰/۰۶۰۴۳	۰/۰۹۵۹۲	۰/۶۱۵	۰/۷۳۵	رد
۱۳۸۷	۰/۰۵۹۶۰	۰/۰۸۳۹۳	۰/۰۷۱۳۵	۰/۳۰۱	۰/۸۶۰	رد
۱۳۸۸	۰/۰۵۹۳۷	۰/۰۸۷۵۱	۰/۰۶۸۳۱	۰/۰۶۵	۰/۹۶۸	رد
۱۳۸۹	۰/۰۶۴۶۲	۰/۰۸۲۲۴	۰/۰۶۹۸۰	۰/۰۲۲	۰/۹۸۹	رد
کل	۰/۳۳۶۶۱	۰/۳۸۰۶۶	۰/۳۷۸۶۷	۱/۱۸۶	۰/۵۵۳	رد

۵-۴. آزمون فرضیه چهارم

فرضیه چهارم بیان می کند که: بین میانگین یکنواختی سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود دارد. از اطلاعات جدول (۸)، مشاهده می شود که سطح اهمیت آماره کای دو، در سال ۱۳۸۵ کمتر از ۰/۰۵ و برای کل سال ها نیز ۰/۰۵ است. همچنین برای سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ بیشتر از ۰/۰۵ است. در مجموع سال ها، میانگین یکنواختی سود شرکت های سالم ۸/۴۶۶ و برای شرکت های درمانده و ورشکسته ۱۴/۲۷۵ و ۱۲/۱۲۱ می باشد. با توجه به مبانی نظری، هرچه مقدار یکنواختی سود کمتر باشد، کیفیت سود بالاست. بنابراین از این لحاظ کیفیت سود شرکت های سالم بالاتر از شرکت های درمانده و ورشکسته است و می توان وجود تفاوت معنادار بین میانگین یکنواختی سود، شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، را پذیرفت. به علاوه میانگین کل یکنواختی سود شرکت های درمانده مالی، بیشتر از شرکت های ورشکسته و سالم است. این بدان معنی است که شرکت های درمانده بیشتر، اقدام به دستکاری سود نموده اند.

جدول ۸ - نتایج آزمون فرضیه چهارم

میانگین یکنواختی سود						
سال	ورشکسته	درمانده	سالم	کای دو	سطح	نتیجه
۱۳۸۵	۱/۹۶۴۸	۴/۱۹۲۹	۱/۹۶۳۶۷	۷/۳۲۲	۰/۰۲۶	تایید
۱۳۸۶	۱/۷۶۳۵	۳/۰۱۲۶	۱/۵۹۳۹	۱/۹۹۷	۰/۳۶۸	رد
۱۳۸۷	۲/۸۷۴۱	۳/۰۸۲۷	۱/۶۶۲۱	۰/۷۶۸	۰/۶۸۱	رد
۱۳۸۸	۲/۵۷۰۷	۱/۹۹۹۷	۱/۳۵۶۴	۱/۹۶۵	۰/۳۷۴	رد
۱۳۸۹	۲/۹۴۷۹	۱/۹۸۷۶	۱/۸۹۰	۰/۴۴۴	۰/۸۰۱	رد
کل	۱۲/۱۲۱	۱۴/۲۷۵۵	۸/۴۶۶	۵/۸۲۲	۰/۰۵	تایید

۶- نتیجه گیری و پیشنهادها

در این تحقیق میانگین چهار معیار کیفیت سود، برای سه گروه شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم عضو بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. نتایج

تحقیق نشان می دهد که میانگین کیفیت اقلام تعهدی و قابلیت پیش بینی سود بین شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم، تفاوت معناداری وجود ندارد. اما اختلاف معناداری بین میانگین هر دو متغیر پایداری سود و یکنواختی سود در سه گروه ورشکسته، درمانده و سالم، وجود دارد. بدین معنی که کیفیت سود از لحاظ پایداری و یکنواختی سود در بین شرکت های ورشکسته، درمانده و سالم متفاوت است. بالا بودن پایداری سود و پایین بودن یکنواختی سود شرکت های سالم، نسبت به شرکت های درمانده و ورشکسته، بیانگر آن است که شرکت های سالم نسبت به شرکت های درمانده و ورشکسته از کیفیت سود بالاتری برخوردارند.

به علاوه در طول دوره مورد مطالعه، تعداد شرکت های ورشکسته با پایین ترین سطح کیفیت سود، افزایش یافته و تعداد شرکت های سالم با بالاترین سطح کیفیت سود، کاهش یافته است. این موضوع بیانگر روند کاهشی کیفیت سود در بورس اوراق بهادار تهران، است. یافته های تحقیق با نتیجه پژوهش لی و همکاران [۱۹]، سازگار است و با نتایج دستگیر و همکاران [۷]؛ خواجوی و همکاران [۶]، مطابقت ندارد.

همچنین میانگین کل یکنواختی سود شرکت های سالم ۸/۴۶۶ و برای شرکت های درمانده و ورشکسته ۱۴/۲۷۵ و ۱۲/۱۲۱ می باشد. می توان نتیجه گرفت که شرکت های درمانده مالی و ورشکسته بیشتر از شرکت های سالم، سود خود را دستکاری کرده اند. این یافته به نوعی با نتایج تحقیق جبارزاده کنگرلوئی و همکاران [۵]؛ دستگیر و همکاران [۷]، مطابقت دارد.

نتایج به دست آمده این تحقیق می تواند برای استفاده کنندگان اطلاعات مالی به ویژه سرمایه گذاران در انتخاب پرتفوی بهینه سرمایه گذاری، و اعتبار دهندگان جهت رتبه بندی و اعطای تسهیلات مالی به مشتریان، مفید باشد.

همچنین با توجه به اینکه، پژوهش های حسابداری و مالی براساس گروه های مجزا در محیط اقتصادی ایران کمتر انجام شده است، و نیز انتشار یافته های مالی بر این مبنای بهتر می تواند بر تصمیم گیری استفاده کنندگان موثر باشد، پیشنهاد می شود در آینده، شرکت ها به گروه های بیشتر نظیر کوچک، متوسط و بزرگ، هموارساز و غیر هموارساز سود، سود ده و زیان ده، خانوادگی و غیر خانوادگی، خدماتی، تولیدی و بازرگانی و یا براساس صنایع،

تقسیم شوند و کیفیت سود مبتنی بر اطلاعات بازار شامل به موقع بودن، محافظه کارانه بودن و مربوط بودن سود و سایر مدل ها نیز برای این گروه ها بررسی شود.

منابع

۱. بایزیدی، ابراهیم، بهنام اولادی، عباسی، نرگس، (۱۳۹۰)، **تحلیل داده های پرسش نامه ای به کمک نرم افزار SPSS**، تهران، انتشارات عابد، ۹۱-۹۶.
۲. برادران حسن زاده، رسول، یونس باد آور نهندی، میر وحید پور ری، (۱۳۸۸)، "ارزیابی کیفیت سودآوری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه حسابداری مالی**، سال اول، شماره ۲، صص ۱۵۸-۱۴۴.
۳. بهار مقدم، مهدی، دولت آبادی، مهدیه، (۱۳۹۱)، "بررسی مقایسه ای کیفیت سود گزارش شده با سود تجدید ارائه شده"، **فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، شماره ۱۴.
۴. تقفی، علی، کردستانی، غلامرضا، (۱۳۸۳)، "بررسی و تبیین رابطه بین کیفیت سود و واکنش بازار به تغییرات سود نقدی"، **بررسی های حسابداری و حسابرسی**، سال یازدهم، شماره ۳۷، صص ۷۲-۵۱.
۵. جبارزاده کنگرلوئی، سعید، خدایار یگانه، سعید، پوررضا سلطان، اکبر، (۱۳۸۸)، "بررسی ارتباط بین هموارسازی سود و درماندگی مالی شرکتها در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه حسابداری مالی**، سال اول، شماره ۲، صص ۸۰-۶۰.

۶. خواجوی، شکراله، بایزیدی، انور، جبارزاده کنگرلوئی، سعید، (۱۳۹۱)، "بررسی تطبیقی کیفیت گزارشگری مالی شرکت های درمانده و غیر درمانده مالی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه پژوهش های تجربی حسابداری**، سال اول، شماره ۳، صص ۵۱-۶۶.
۷. دستگیر، محسن، حسین زاده، علی حسین، خدادادی، ولی، واعظ، سید علی، (۱۳۹۱)، "کیفیت سود در شرکت های درمانده مالی"، **مجله پژوهش های حسابداری مالی**، سال چهارم، شماره ۱، صص ۱-۱۶.
۸. فروغی، داریوش، محمدی، هاجر، (۱۳۸۹)، "مروری بر ادبیات کیفیت سود"، **فصلنامه علمی دانشجویان حسابداری و مدیریت مالی**، دانشگاه اصفهان.
۹. فروغی، داریوش، محمدی، هاجر، (۱۳۹۰)، "چگونگی ارتباط تامین مالی از طریق بدهی و کیفیت سود"، **فصلنامه پژوهش حسابداری**، سال اول، شماره ۱، صص ۱۵۴-۱۳۷.
۱۰. کردستانی، غلامرضا، تاتلی، رشید، کوثری فر، حمید، (۱۳۹۳)، "ارزیابی توان پیش بینی مدل تعدیل شده آلتمن از مراحل درماندگی مالی نیوتن و ورشکستگی شرکت ها"، **فصلنامه دانش سرمایه گذاری**، سال سوم، شماره ۹، صص ۸۳-۹۹.
۱۱. کردستانی، غلامرضا، مجدی، ضیاءالدین، (۱۳۸۶)، "بررسی ویژگی های کیفی سود و هزینه سرمایه سهام عادی"، **فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی**، سال چهاردهم، شماره ۴۸، صص ۸۵-۱۰۴.

۱۲. نوروش، ایرج، حسینی، سید علی، (۱۳۸۸)، "بررسی رابطه بین کیفیت افشا (قابلیت اتکا و به

موقع بودن) و مدیریت سود"، **فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی**، دوره ۱۶،

شماره ۵۵، صص ۱۳۴-۱۱۷.

۱۳. وکیلی فر، حمید رضا، رمضانی، علی اکبر، (۱۳۹۲)، "بررسی و اندازه گیری کیفیت

گزارشگری سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه تحقیقات**

حسابداری و حسابرسی، انجمن حسابداری ایران، شماره ۱۸.

14. Bellovary, J. L., Giacomino, D. E., Akers, M. D., (2005), "Earnings Quality: It's Time to Measure and Report", **CPA Journal**, Vol. 75, Issue 11, PP. 32-37.
15. Boonlert-U-Thai, K., Meek, G. & Nabar, S., (2006), "Earnings attributes and investor protection: International evidence", **The International Journal of Accounting**, Vol. 41, PP. 327-357.
16. Dechow, M. P. & Dichev, D., (2002), "The quality of accruals and earnings: The role of accruals estimation errors", **The Accounting Review**, Vol. 77 (Supplement), PP. 35-59.
17. Demerjian, R., Lev, B., Lewis, F. & McVay, E., (2013), "Managerial Ability and Earnings Quality", **The Accounting Review**, Vol. 88, PP. 463-498.
18. Francis, J., Olsson, P. & Schipper, K., (2004), "Costs of equity and earnings attributes", **The Accounting Review**, Vol. 79, PP. 967-1010.
19. Li, F., Abeysekera, I. & Ma, S., (2013), "Earnings quality and stress levels of Chinese listed companies", **Academy of Taiwan Business Management Review**, Vol. 9, No. 1, PP. 109-116. University of Wollongong Research Online.
20. Lo, K., (2008), "Earnings management and earnings quality", **Journal of Accounting & Economics**, Vol. 45, PP. 350-357.

Earnings quality and Firms Financial position

Abstract

In this study, earnings quality in three levels of distress, bankruptcy and financial health of listed companies in Tehran Stock Exchange, has been studied and compared. Classification of financial position companies, according to Altman adjusted model and earnings quality by four separate: accruals quality, earnings persistence, earnings predictability, and earnings smoothness is measured. The main period of study, 1385 to 1389, and the number of samples 110 With 1330 observation in three groups of Bankrupt, Distressed and healthy Companies. to evaluate the mean difference of three groups using non-parametric analysis of variance.

Research findings show that the average variable both earnings persistence and earnings smoothness in the three groups bankrupt, distressed and healthy, there are significant differences. However, no Significant difference between both average variable accruals quality and earnings predictability in three groups there.

The bankrupt firms have the lowest level of earnings quality and Healthy firms have the highest level of earnings quality. And financially distressed and bankrupt companies also more than healthy companies, their Earnings have been manipulated.

Keywords: Earnings quality, Financial Position levels, Tehran Stock Exchange.